

Bölüm 5

İŞYERİ ORTAMININ KİMYASAL RİSK ETKENLERİ

Prof. Dr. Mesut BAŞIBÜYÜK

5.1 Kimyasalların Sağlık Üzerine Olan Etkileri

Kimyasallar günlük yaşantımızın bir parçası olup hemen her alanda yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak bununla birlikte günlük yaşantımızı kolaylaştıran kimyasalların pek çoğunun, özellikle de kurallara uygun olarak kullanılmaması durumunda, hem kendi sağlığımız ve hem de çevremizin ciddi risk altında olacağını göz ardı etmemiz mümkün değildir. Genel olarak her yıl 1000 yeni kimyasalın piyasaya çıktığı ve küresel olarak da 100,000 kimyasalın kullanıldığı düşünülmektedir. Bu kimyasallar genellikle ticari ürünlerde karışım halinde bulunmaktadır. Gelişmiş ülkelerde, bu şekilde 1 ila 2 milyon arasında çeşitli ticari ürün söz konusudur.

Daha fazla madde ve artan üretim, aynı zamanda daha fazla depolama, taşıma, kullanım ve nihai olarak da bu kimyasalların bertarafını gerektirmektedir. Kimyasalların tehlike ve faydaları değerlendirilirken söz konusu kimyasalın geçireceği tüm süreçlerin göz önünde bulundurulması gerekir.

Kimyasallardan kaynaklanan riskler yalnızca bunlarla muhatap olan işçilerle sınırlı değildir. Bizler, evlerimizde de çeşitli kazalar, yanlış kullanım veya gıda maddelerini de içeren çeşitli tüketici ürünlerine bulaşma (kontaminasyon) aracılığıyla da söz konusu risk altında olabiliriz. Benzer şekilde çevre de etkilenebilir. Kimyasallar soluduğumuz havayı, içtiğimiz suyu, yediğimiz besinleri pekala kirletebilir. Aynı şekilde, ormanlara ve göllere ulaşarak doğal yaşamı yok edebilir ve ekosistemi değiştirebilir. Unutulmaması gereken temel noktalardan biri, kimyasalların bir gücü olduğu ve bizimde bunları söz konusu güçlerinden dolayı kullandığımızdır. O halde kimyasallarla muhatap olurken bu gücü göz önüne almamız gerekmektedir.

5.2 İşyerindeki Kimyasallar Vücutumuza Giriş Yolları

Hiçbir kimyasal eğer vücudunuza girmezse veya onunla temas etmedikten sonra hiçbir yan etki göstermez. Kimyasalların insan vücuduna girmesinde dört ana yol vardır.

Kaynaklar

1. A.E., Quinn, Safe Handling and Storage of Chemicals International Labour Organization Encyclopaedia of Occupational Health & Safety Part IX. Chemicals, 2011.
2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, http://isggm.calisma.gov.tr/haberler/kanal_haber.asp (alıntı tarihi, 15.06.2014)
3. ILO (International Labor Organization) ;<http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/cis/products/safetytm/introduc.htm>. (Alıntı: 09.05.2016)